

Haber-Yorum

Chittagong Liman Anlaşması: Bangladeş'in Ekonomik Umudu Ve Jeopolitik Riski!

Haber:

Pazartesi sabahı, Chittagong Liman İdaresi, A.P. Moller'e ait Maersk'in tamamına sahip olduğu bir yan kuruluş olan APM Terminals ile şehrin otellerinden birinde uzun vadeli kamu-özel sektör ortaklığı çerçevesinde Laldia Konteyner Terminali'nin geliştirilmesi ve işletilmesi için çığır açan bir imtiyaz anlaşması imzaladı. Temel performans göstergelerine bağlı olarak uzatılma imkânı da bulunan 30 yıllık bu imtiyaz, Bangladeş'teki liman sektörüne yapılan en önemli yabancı yatırımlardan birini temsil ediyor ve ülkenin konteyner elleçleme (depo raf sistemleri, taşıma ve işleme faaliyetleri gibi farklı alanlarda sıklıkla kullanılan bir terimdir) kapasitesini ve küresel ticaret rekabet gücünü artırması bekleniyor. (Dakka Tribune)

Yorum:

APM Terminals'in Chittagong limanındaki Laldia konteyner terminalini işletme anlaşması Bangladeş için iki yönlü bir gerçekliği temsil ediyor. Zira bir yandan anlaşma, muazzam bir ekonomik modernizasyon vaat ederken diğer yandan hayati ticaret kapımıza küresel uzmanlıklar getiriyor ki bu verimlilik ve büyüme olasılığını artırıyor. Bu, memnuniyet verici bir durumdur. Ancak coşkimuzun, eleştirel bir incelemeye tabi tutulması gerekmektedir; zira ekonomik faydalar şeffaflığa bağlıdır ve burada şeffaflık bariz bir şekilde eksiktir. Oysa genel kamuoyu, bu anlaşmanın Bangladeş için ticari olarak adil olmasının ve sadece operatör için karlı bir anlaşma olmamasının sağlanması için tüm sözleşmeye, tarife yapılarına, trafik tahminlerine ve her türlü egemen garantilere erişim hakkına sahiptir. Ayrıca modern terminal tek başına sihirli bir çözüm değildir; bilakis o, sadece bir liman projesi değil, ulusal yeterlilik için bir katalizördür; bu yüzden köklü bir reform yapılmazsa, o zaman terminal vaatleri, Bangladeş'teki karayolları, demiryolları ve gümrüklerindeki kronik yetersizlik ve yolsuzluklar nedeniyle boşa çıkacaktır.

Son tahlilde bu anlaşma ekonomik yönlerin ötesine geçerek Bangladeş'i riskli bir jeopolitik çatışmanın içine dahil etmektedir; zira Bengal Körfezi'nin stratejik bir bağlantı noktası olması ve Çittagong'un hayati önem taşıyan Malakka Boğazı'na yakın konumu, onu büyük güçler için bir hedef haline getirmektedir. Ne yazık ki Bangladeş, ABD liderliğindeki sistem ile Çin liderliğindeki bir alternatif arasındaki çatışmada bir piyon haline gelmektedir ki biz bu rekabete girecek donanıma sahip değiliz; nitekim Avrupa Birliği, Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi'ne şeffaf bir alternatif olarak çalışan küresel geçit girişimi aracılığıyla stratejik Bengal Körfezi'ndeki rolünü teyit ediyor ve Avrupa'nın Hint-Pasifik bölgesindeki nüfuzunu derinleştiriyor; nitekim bu konuda, Avrupa Birliği için

bağımsız bir stratejik güce çağrı yapan Fransa'nın dikkat çekici çabaları da etkili oluyor. Dolayısıyla bu yaklaşım, Amerika ile uyumluluk ve bağımsızlığın arasını birleştiren bir dinamiğe sahip olup Chittagong'daki APM terminali gibi önemli altyapılara yatırımlar yoluyla AB stratejik bir dayanak noktası kazanıyor, Çin'in etkisine karşı koyuyor ve Hindistan gibi bölgesel güçlerle ortaklıklarını güçlendirerek ABD, İngiltere ve Hindistan'ın çıkarlarını uyumlu bir hale getiriyor.

Trajik gerçek şu ki, Bangladeş bu tehlikeli jeopolitik sularda yol almak için gerekli olan egemen zihniyete sahip devlet düzeyindeki yeterli liderliğe sahip değilken, Bangladeş halkı ise küresel bağlantıyı, ekonomik ilerlemeyi ve modernleşmeyi arzuluyor. Bu hedeflerin gerçekleşmesin, büyük güçlerin mücadelesinde piyon haline gelerek tehlikeye maruz kalan bir ümmetin egemenliği pahasına olması mümkün değildir. Zira temel mesele, Bangladeş'in liderliğinin, Müslüman ülkelerdeki diğer mevcut rejimler gibi sömürgecinin rahminden doğmuş olması ve bu tabii mirasının siyasi DNA'mıza hâkim olmaya devam etmesidir; bu da bir tabii gibi davranan ve Batı'nın çıkarlarına hizmet etmeye devam eden yöneticiler üretmektedir. Bu nedenle liderlikte köklü bir değişim, Raşidi Hilafetin gölgesinde şerî yönetimi yeniden tesis edecek, Bangladeş'i dış güçlerin jeopolitik oyunlarında ebedi bir piyon olarak kalmaktan kurtaracak ve onun dünya sahnesinde bağımsız bir oyuncu haline gelmesini sağlayacak olan bir değişimdir.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan
İrtiza Çaudrî – Bangladeş